

Af Elisabeth Gregersen, formand i Danske Tandplejere

Antallet af tandplejere i kommunerne skal firdobles

Her to måneder før kommunalvalget er det vigtigt at belyse, at det kan få konsekvenser for danskernes tandsundhed og koste borgerne dyrt, at der mangler så mange tandplejere i de kommunale klinikker, som tilfældet er nu. De seneste tal viser, at der i kommunerne kun er ansat 508 tandplejere mod 1069 tandlæger*. Tallene viser altså, at der for hver kommunal tandplejer er to kommunale tandlæger. Den ordning er både dyr for den enkelte kommune og forkeret i forhold til målgruppen, børn og unge, og deres tandsundhed. Danske Tandplejere mener derfor, at dette forholdstal skal vendes, så der for hver kommunal tandlæge er minimum to kommunale tandplejere.

Et eksempel: I en tilfældigt udvalgt dansk kommune er ca. 15.000* børn og unge tilknyttet den kommunale tandpleje. Der er kun fire tandplejere ansat i den pågældende kommune til at behandle denne gruppe. Til sammenligning er der 13 tandlæger ansat i samme kommune. Og med en årlig forskel i gennemsnitslønnen på ca. kr. 200.000*, så kunne kommunen lave en årlig besparelse på omkring kr. 1,4 mio. ved at omlægge syv tandlægestillinger til syv tandplejerstillinger – og samtidig næsten opnå den anbefalede fordeling på to tandplejere per tandlæge samtidig med, at behandlingens kvalitet vil ligge på samme niveau.

Tandplejeruddannelsen skabt til at forebygge

Men er det ikke vigtigere at have flere tandlæger til at ordne tænder ude i kommunerne, vil nogle måske spørge? Ikke når det drejer sig om børn og unge, som for størstedelens vedkommende har sunde tænder, og for hvem forebyggelse af tandsygdomme er svaret.

Tandplejeruddannelsen er som en af de eneste sundhedsfaglige uddannelser skabt til at forebygge sygdomme hos den enkelte borger. Tandplejerens kerneopgave er nemlig at forebygge, at tandsygdom som tandkødsbetændelse og caries (huller i tænderne) opstår eller udvikler sig. Først når operative indgreb er den eneste løsning, kommer tandlægen ind i billedet, for man kan ikke bore sig til sunde tænder.

Hvis der som nu ikke er nok tandplejere i kommunerne til at varetage den vigtige opgave med at forebygge tandsygdomme, risikerer vi dårligere tandsundhed hos børn og unge. De risikerer derudover dyrere tandlægeregninger, når de bliver voksne. Derfor er det vigtigt, at hver kommune sikrer den rette teamsammensætning i tandplejen. Det er det mest fornuftige at gøre i forhold til kommunens økonomi og i forhold til det niveau af sundhed, som borgerne i den kommunale tandpleje har. Kommunerne bør undgå, at tandlægen ender med at sidde på klinikken og bruge sin tid på det, som tandplejeren er uddannet til og specialiseret i. I stedet skal (flere) tandplejere udføre den forebyggende behandling og tandlægen fokusere på at specialisere sig inden for de behandlinger, som kun en tandlæge kan og skal udføre.

Kræver politisk handling

Hvordan løser vi så udfordringen med de mange manglende tandplejere? Det gør vi kun med en politisk prioritering af forebyggelse og sundhedsfremme, som er tandplejerens opgaver, og det kræver en bevilling af flere studiepladser på tandplejeruddannelsesinstitutionerne i Aarhus og København. Og argumenterne for flere studiepladser står i kø:

Der er stort set ingen ledighed blandt tandplejere (2,6 procent*** svarende til 58 personer fordelt over landets 98 kommuner) og tendensen er faldende. Tandplejeruddannelsen er eftertragtet. I 2021 var der 1.102 ansøgere til tandplejeruddannelsen, hvoraf 159 blev optaget, mod 968 ansøgere i 2020 og 894 ansøgere i 2019.

Danske Tandplejere opfordrer Uddannelses- og forskningsminister Jesper Petersen og Sundhedsminister Magnus Heunicke til at handle på de mange muligheder der er både i kommunerne og i Folketinget for at optimere tandplejen – og spare mange penge.

For det er på høje tid, at tandsundheden og dermed tandplejen bliver prioriteret i regeringens og kommunernes samlede sundhedsindsats.

*Kilde: Kommunernes og regionernes løndatakontor (KRL)

**Kilde: 0-17-årige, Danmarks Statistik

***Kilde: FTFa, august 2021

FAKTA

- Danske Tandplejere er en faglig organisation, der tæller 2000 tandplejere.
- Tandplejere er specialiserede i at forebygge tandsygdomme. De undersøger, diagnosticerer, forebygger paradontitis (kronisk betændelsestilstand i munden) og caries, forsegler huller, renser og polerer tænder, instruerer i tandbørstning, påsætter og aftager bøjler mm.
- Kommunernes og regionernes løndatakontor (KRL) registrerer de kommuner, hvor der er fem eller flere tandplejere ansat.
- 36 af landets 98 kommuner har fem eller flere tandplejere (marts 2021)
- 62 kommuner har mellem 0-4 tandplejere (marts 2021)